

گفت‌وگو

نقش حسن روحانی در پرونده نوسانات ارز

در رسانه‌های خبر محکومیت ۱۰ ساله و هشت ساله ولی... سیف و احمد عراقچی دو مقام ارشد بانک مرکزی منتشر شد. تقریبا نزدیک به سه سال پرونده مقامات بانک مرکزی درخصوص موضوع مدیریت نرخ ارز و فروش آن مفتوح بود. در مقطعی که کشور به لحاظ شرایط اقتصادی وضعیت دشواری را پشت‌سر می‌گذاشت و آمریکا هم فشارهای همه‌جانبه‌ای را علیه جمهوری اسلامی ایران در پیش گرفت و به همین واسطه نرخ ارز در بازار دچار نوسان شده بود انتظار این بود مدیران اقتصادی دولت وقت از همه امکانات و ابزارها برای جلوگیری از تنش در بازار ارز بهره گیرند.

در سال ۹۷ که ارز رشد افسارگریخته‌ای پیدا کرد به یکباره تیم اقتصادی دولت تدبیر و امید با مدیریت اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس‌جمهور از ارز ۴۲۰۰ تومانی خبر داد. همان موقع هم بسیاری از کارشناسان بر این باور بودند که این سیاست مداخله ارزی راه به جایی نخواهد برد و حتی نتیجه‌ای معکوس داشت اما این توصیه‌ها با ذائقه مدیران اقتصادی دولت وقت ناسازگار بود و در نهایت با برخی از شرکت‌های دستچین‌شده ارزهایی را با قیمت ۴۲۰۰ تومان دریافت کردند و البته معلوم نشد که سرانجام این خاصه‌بخشی‌ها چه شد.

محمود عباس‌زاده‌مشکینی، سخنگوی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس در گفت‌وگو با جام‌جم ب بیان این‌که بعد از شروع به کار مجلس یازدهم، تقاضای تحقیق و تفحص از نحوه تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی و نحوه فروش و توزیع کالاهای وارد شده با این ارز را داده بود، خاطرنشان کرد: از همان ابتدا من به این نتیجه رسیده بودم که این نحوه توزیع ارزکشور را با خسارات فراوانی مواجه خواهد کرد چون اساسا معلوم نیست که مسیر فروش و توزیع آن به چه صورت خواهد بود و در صورت خرید کالا با این ارز، این اقلام چگونه به دست مصرف‌کننده خواهد رسید.

به‌گفته نماینده مشکین‌شهر، اگر پرونده مربوط به اختصاص ۲۰ میلیارد دلار برای برخی از کالاها توسط چند شرکت باشد این نحوه توزیع به‌صورت بالقوه رانت ایجاد خواهد کرد. باید معلوم شود که برای توزیع این ارزها چه کسانی تصمیم گرفتند و مدیریت کردند و نحوه نظارت آنها به چه شکل و صورتی بود.

عباس‌زاده با بیان این‌که با توجه به اختیارات مشخص شده برای بانک مرکزی و میزان اختیارات رئیس‌جمهور و تیم اقتصادی دولت، دستگاه قضا باید به‌صورت فراتر به این پرونده رسیدگی کند و از صدر تا ذیل عملکرد افرادی که دخیل در این موضوع بودند از رئیس‌جمهور گرفته تا مدیران بانک مرکزی را باید مورد رسیدگی قرار دهد تا براساس آن مشخص شود آیا اختصاص ارز ۴۲۰۰تومانی به‌چندشرکت و نحوه اقدامات آنها در این حوزه بر مدار قانون بوده یا خیر؟

سخنگوی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس در عین حال عنوان کرد، محکومیت مقامات ارشد بانک مرکزی فعلا در مرحله صدور حکم از سوی دادگاه بدوی است و باید منتظر بود که دادگاه تجدیدنظر چه حکمی را درباره این پرونده صادر می‌کند. در هر صورت رای صادره قابل اعتراض از سوی متهمان این پرونده است و اعتراض هم جزو حقوق خصوصی متهم و مجرم محسوب می‌شود؛ بنابراین برای اظهارنظر قطعی باید تا زمان صدورحکم دادگاهتجدیدنظرصبرکرد. اما درمجموع انتظار این است‌که نقش همه افراد مرتبط با این قضیه شامل رئیس‌جمهوروقت، معاون اول رئیس‌جمهوروقت و مقامات بانک مرکزی به عنوان آمر یا مباشر مورد رسیدگی دقیق قضایی قرار گیرد.

از اواسط سال ۹۶ نشانه‌های نوسانات بازار ارز مشخص شد

رئییسی: جلوی فضاسازی کاذب در قیمت ارز و کالا را بگیرید

سیدابراهیم رئیسی روز گذشته در جلسه ستاد هماهنگی اقتصادی دولت با اشاره به نقش دلالتان در فضای مجازی برای بی‌ثبات‌کردن بازار ارز به بانک مرکزی و دستگاه‌های مربوط دستور داد از فضاسازی‌های کاذب در قیمت ارز و کالا با جدیت جلوگیری کنند. رئیسی همچنین بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی را موظف کرد مدیریت تراز بانک‌ها به‌ویژه بانک‌های خصوصی را در اولویت قرار دهند.

محکومیت مدیران پیشین بانک مرکزی امیدها را برای پیگرد قضایی عاملان و آمران نابسامانی وضع اقتصادی، زنده کرده است

کیفرخواست برای تصمیمات آلوده

«سریال گاندو از اول تا آخر دروغ است.» این جمله را محمدجواد ظریف در روزهای اول فروردین در کلاب هاوس گفته بود و اکثر رسانه‌های حامی دولت هم آن را تیتریک کردند. حالا دوباره هشتگ سریال گاندو در فضای مجازی داغ شده اما این بار نه برای مذمت آن توسط یک فرد نزدیک به روحانی بلکه برای مسجل شدن فکت‌های این فیلم جنجالی از خط نفوذ در دولت قبل. آمدن حکم قضایی ولی... سیف، رئیس بانک مرکزی و همکاران ارزی او در دولت روحانی بازتاب زیادی داشت و کمتر کسی بود که به‌دلیل مدیریت معیوب در زمینه ارزی و معیشتی در آن دوره زخم خورده نباشد. سخنگوی قوه قضاییه اولین روز هفته را با یک خبر جنجالی برای مردم و رسانه‌ها شروع کرد و گفت، متهم ردیف اول ولی... سیف، رئیس وقت بانک مرکزی متهم به برهم زدن نظم و آرامش بازار ارزی کشور و زمینه سازی برای خرید و فروش غیر قانونی ارز به میزان ۱۵۹ میلیون و ۸۰۰ هزار دلار و ۲۰ میلیون و ۵۰۰ هزار یورو و همچنین اهمال و سوءمدیریت در دوران مسئولیت خود به تحمل ۱۰سال حبس تعزیری و متهم ردیف دوم، سید احمد عراقچی، معاون وقت ارزی بانک مرکزی نیز با همین اتهامات به‌تحمل هشت سال حبس تعزیری محکوم شده‌اند. پای سالار آقاخان‌ی هم به این حکم باز شده بود، فردی که وزارت اطلاعات صلیحات او را دقیقا برای این انتصاب تأیید کرد اما حالا به عنوان متهم ردیف سوم محکوم شده بود. او هم متهم به خرید و فروش غیر قانونی ارز و همچنین پرداخت رشوه به میثم خدایی، کارمند نهاد ریاست جمهوری وقت و سید رسول سجاد، مدیر وقت بین‌الملل معاونت ارزی بانک مرکزی بود و به همین دلیل هم به تحمل ۱۳سال حبس محکوم شد. این گزارش ابعاد دولتی، رسانه‌ای و شبکه‌ای غیر رسمی و پیچیده این متهمان را که آسیب‌های روانی، اجتماعی و معیشتی سنگینی به مردم وارد کردند، شفاف کرده است.

امین صبحی

روزنامه‌نگار

فاش شدن نحوه قیمتگذاری دلار در دولت روحانی

سریال گاندو که در سه مقطع، روایتی از نفوذ امنیتی و اقتصادی انگلیس در کشورمان ارائه داده بود در سری آخر پخش خود که در تابستان روی آنتن رفت به ماجرای جنجال ارزی سال ۹۷ ورود کرد و به بازتاب آشفتنگی اقتصادی در بازار ارز و دست‌های پشت پرده آن با میدان داری سفارت انگلیس و برخی مدیران سابق بانک مرکزی پرداخت. نحوه قیمت‌گذاری دلار در دولت روحانی برای اولین بار در این سریال فاش شد. هرچند حامیان روحانی آن را غیرواقعی می‌خواندند اما اکنون با صدور احکام جدید مسؤولان وقت بانک مرکزی روی دیگر حقیقت روشن شده است. در این سریال سفارت انگلیس با تسلط بر یکی از مدیران بانک مرکزی زمینه جذب چهار نفر از وابستگان به خود را در این نهاد مهم فراهم کرد و سپس وارد مهندسی نرخ بازار ارز برای افزایش قیمت ارزهای خارجی شد. این مهندسی با مدیریت عرضه و کسب و کار خود کرد.

مداخله در بازار ارز با دستور روحانی

البته قبل از پخش این سریال و دقیقادرا در بیهشت سال جاری، گزارش داستان تهران در خصوص پرونده مداخله ارزی در دوران مدیریت ولی... سیف در بانک مرکزی، صدای دولت را درآورده بود و طنز ماجرا هم حمایت تمام قد دولت روحانی از سیف پس از انتشار آن گزارش بود.

دولت آن قدر از این گزارش برآشفته شد که بیانیه بلندبالایی در رثای سیف منتشر کرد و این موضع قوه قضاییه را اتهام زنی و سیاه‌نمایی در آستانه ورود به فضای انتخابات دانست. در این بیانیه حمایتی دولت از سیف آمده بود با کمال تعجب و تأسف، جناب آقای دکتر سیف، رئیس خدوم و امین پیشین بانک مرکزی(درسال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۷) به تضییع ۳۰میلیارد دلار و ۶۰ تن طلا و اخلال در نظام اقتصادی متهم شده و موضوع باعنوان «پرونده مداخله ارزی» به دادگاه ارجاع شده است.

اما حالا که بعد از سه سال حکم سیف و احمدعراقچی آمده شاید مصاحبه ۲۵مرداد ۹۸ عراقچی بسیار پررنگته و خواندنی باشد. دقیقا آنجا که برای اولین بار گفت: مداخله در بازار ارز با دستور روحانی انجام شد، البته معاون ارزی اسبق بانک مرکزی در توضیح بیشتر این موضوع هم گفته بود مداخله در بازار ارز به درخواست دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی و دستور رئیس‌جمهور و تأیید رئیس کل بانک مرکزی انجام شد. نکته تکان دهنده درباره مصاحبه عراقچی اشاره او به بی‌تفاوتی دولت به‌رغم هشدار به‌موقع درباره بحران ارزی است. او ماجرا را این‌گونه روایت می‌کند: درباره بحران ارزی هشدار دادیم اما

قالیباف: مصوبه‌ای برای محرمانه‌بودن اموال مسؤولان نداشته‌ایم

محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی در نشست علنی دیروز مجلس در نطق پیش از دستور خود اظهار کرد: درباره مطالبی که در روزهای اخیر بدون بررسی دقیق در برخی رسانه‌ها انتشار یافت لازم است توضیحاتی را بگویم که مجلس یازدهم برای محرمانه‌بودن اموال مسؤولان هیچ مصوبه‌ای نداشته است و فرآیند تصویب قانون در مجلس کاملا مشخص است و نمایندگان در این خصوص تصمیمی نگرفته‌اند. این تصمیم مربوط به مجلس هشتم و در فرآیند دیگری بررسی و تصویب شده است.

سوءمدیریت سیف و عراقچی

چگونه به اخلال در بازار ارز منجر شد

از اواسط سال ۹۶ که نشانه‌های نوسانات بازار ارز مشخص شد، احمد عراقچی، معاون ارزی وقت بانک مرکزی که تازه به این سمت منصوب شده بوده با هماهنگی رئیس بانک مرکزی تصمیم گرفت برای مدیریت بازار آشفته ارز به‌جای اقدامات تخصصی و علمی، مقادیری ارز را به‌صورت محرمانه و غیررسمی به بازار قاچاق وارد و از این طریق قیمت‌ها را کنترل کنند. در این مقطع میثم خدایی، مشاور دفتر رئیس‌جمهور وقت، فردی به‌نام سالار آقاخان‌ی را که یک جوان متولد ۷۰ و بی‌تجربه در این زمینه بود به عراقچی معرفی می‌کند تا مسئولیت فروش ارز در بازار غیررسمی را به‌صورت محرمانه بر عهده بگیرد. بعدها معلوم می‌شود خدایی برای انجام این کار رشودای کلان از آقاخان‌ی گرفته است. به‌هرحال آقاخان‌ی وارد همکاری با بانک مرکزی شد و اصطلاحا مشغول انجام معاملات فردایی در بازار غیررسمی ارز می‌شود که توسط خود بانک مرکزی در آن مقطع غیرقانونی اعلام‌شده بود! آقاخان‌ی در ابتدا برای ورود به این کار، ۲۰ میلیون درهم در حساب بانک مرکزی به‌عنوان سپرده و تضمین قرار می‌دهد که بعد از دوهفته این سپرده هم با دستور عراقچی به او بازگردانده می‌شود! به این ترتیب در فرآیندی غیرشفاف و غیرقانونی که البته با اطلاع رئیس کل بانک مرکزی بوده، در هر مرحله بین پنج تا هشت میلیون دلار از منابع ارزشمند ارزی کشور به آقاخان‌ی داده می‌شده و این روند جموعا تا ۲۸ مرحله ادامه پیدا می‌کند. پیامدهای تصمیم غلط بانک مرکزی نه‌تنها به کنترل قیمت ارز هیچ کمکی نمی‌کند بلکه باعث قاچاق بی‌رویه ارز به خارج از ایران و هدر رفتن حدود ۶۰میلیون دلار و ۲۰میلیون یورو از منابع ارزی کشور می‌شود. آقاخان‌ی نه‌تنها در یک اقدام کاملا انحصارطلبانه و غیرقانونی ارز دریافتی را بانک مرکزی را به‌جای توزیع میان حدود ۶۰۰ صرافای رسمی در کشور تنها به ۱۵ صرافی می‌داده است، بلکه بخش قابل‌توجهی از آن را نیز به جیب دلالتان و قاچاقچیان می‌ریخته و در این بین مصرف‌کننده واقعی بازار ارز هیچ بهره‌ای از این سرمایه کشور نمی‌برده است. بانک مرکزی به‌رغم اطلاع از نحوه توزیع ارز توسط آقاخان‌ی، هیچ اقدامی صورت نداد و

حتی در مقابل این تخلفات چشم‌پوشی کرد. البته نکته عجیب دیگر این‌که، بعد از دستگیری آقاخان‌ی، بانک مرکزی به مراجع قضایی نامه رسمی می‌زند و خواهان آزادی او می‌شود. در آن نامه به مراجع قضایی اطلاعات غلط داده می‌شود و بانک مرکزی تلاش می‌کند مسیر پرونده را تغییر دهد که تنظیم‌کننده آن نامه جزو محکومان همین پرونده است.

از دلال کف سبزه میدان به سیف رسیدیم

داستان اعدام سلاطین هم به این پرونده بی‌ارتباط نیست. در تابستان سال ۹۷ پس از نوسانات شدید بازار ارز و دستگیری وحید مظلومین، معروف به سلطان سکه، احمد عراقچی، معاون وقت بانک مرکزی که ۱۷ مرداد ۹۶ به این سمت منصوب شده بود، با حکم دادستانی دستگیر شد و درست یک‌سال بعد از آن یعنی مرداد سال ۹۸ دادگاه ۹ نفر از اخلال‌گران ارزی مرتبط با حوزه بانک مرکزی به‌صورت علنی در دادگاه ویژه مفسدان برگزار شد. محسنی‌ازهای، سخنگوی وقت قوه قضاییه درباره رفتار شبکه‌ای مفسدان گفته بود: «ما از افراد پایین‌تر به دانه‌درشت‌ها و به نقطه مرکزی می‌رسیم. اکنون ما از طریق دلال‌ها به افراد بالاتر رسیدیم. مثلا از دلالی در کف سبزه میدان به مظلومین و از وی به عراقچی و از او به سیف می‌رسیم.» از سوی دیگر هم یکی از رویکردهای اقتصادی دولت دوازدهم اختصاص ارز ۴۲۰۰تومانی برای تأمین کالاهای اساسی بود که با اعتراف نوبخت، رئیس سازمان برنامه‌ویبوده دولت روحانی آن هم به شکست مواجه شد و این اتفاقات طلبعه شکل‌گیری اخلال ارزی در کشور بود که دامنه آن فقط به سرمایه‌گذاران بازار ارز محدود نشد و معیشت همه مردم در دچار تکانه‌های شدیدی کرد که با این وضعیت اقتصادی به نظر می‌رسد حبس ۱۰ساله اختلالات اقتصادی – معیشتی زندگی مردم را جبران نمی‌کند، یعنی نه‌تنها باید روزه‌های شکل‌گیری چنین شبکه فسادی در دولت‌ها مسدود شود و این تازه حداقلی‌ترین کار است بلکه جبران این خسارت عظیم قطعاً باید توسط همین متهمان، رئیس‌جمهور سابق و تیم اصلی اقتصادی دولت او و نمایندگانی که با رأی اعتماد اشتباه و منفعت‌گرای خود به سرخط‌های این جریان رأی اعتماد دادند، صورت بگیرد نه این‌که تاوان آن را بیت‌المال و مردم پس بدهند.

چه کسی خسارت‌های مردم را جبران می‌کند؟

درواقع آنچه بعد از قطعی شدن حکم مسؤولان ارزی دولت روحانی در فضای مجازی مطالبه شد، لزوم برخورد با ریشه‌های این بحران ساختگی بود. مثلا برخی کاربران تأکید داشتند گرچه شاخ‌وبرگ زدن ارزشمند است ولی دیر یا زود باید سراغ ریشه رفت. یا کاربر دیگری تأکید کرده بود باید معلوم شود ۱۸میلیارد دلار و ۶۰ تن طلا چگونه حیف‌ومیل شده است. موضوع دیگری که مردم به واسطه شبکه‌های اجتماعی درباره این حکم مهم مطرح کردند این بود که سیاست ارزی دولت روحانی غلط و مخرب بود و به ائتلاف منابع ارزی منجر شد! ما چرا آمران اصلی موضوع قسر در رفتند و سیف و عراقچی که بارها در گزارش و جلسات رسمی نسبت به تصمیم‌ها اعتراض جدی داشتند، محکوم شدند؟! این دقیقا گره اصلی این ماجراست که رئیس بانک مرکزی بدون هماهنگی با افراد اصلی دولت چگونه می‌تواند مجوزی برای نابود کردن ذخایر پولی و بانکی کشور ارائه دهد؟ قطعاً این نفرت محکوم‌شده به صورت جزیره‌ای عمل نکرده‌اند و شبکه قدرتمند دولتی حامی این جریان بوده است. همین موضوع اهمیت برخورد قضایی با مهره‌های اصلی توسط قوه قضاییه را به صدر مطالبات می‌آورد. بنابراین با این‌که محاکمه سیف و عراقچی مردم را به برخورد پیوسته با فساد اقتصادی امیدوار کرد اما فرمانده تیم اقتصادی دولت قبل و افراد مرتبط باید به‌عنوان مسؤول اصلی ترک فعل‌های متعدد و خیانت در امانت محاکمه شوند. □